

دانشگاه شهید مدنی آذربایجان
دانشکده ادبیات و علوم انسانی
گروه زبان و ادبیات فارسی

آگهی دفاع از پایان نامه دکتری رشته زبان و ادبیات فارسی

عنوان

شاهنامه فردوسی و منظومه‌های پهلوانی گُردی (گورانی)

چکیده

شاهنامه استاد ابوالقاسم فردوسی، شاهکاری است که سیمای تاریخ و فرهنگ ایران را در خود متجلی ساخته و به‌عنوان یک حماسه ملی، مورد توجه مخاطبان پس از خود قرار گرفته است. در طول این هزار سال که از عمر شاهنامه می‌گذرد، بسیاری سَرایندگان که در مقام نظیره‌گویی و تقلید از آن برآمده‌اند؛ شاعران گُرد نیز داستان‌های مختلف شاهنامه را گاه ترجمه و گاه با ابداعاتی بازآفرینی کرده‌اند. بدون تردید معرفی و تأمل در منظومه‌های پهلوانی پس از شاهنامه (= در این پژوهش: منظومه‌های پهلوانی گورانی)، می‌تواند پرده از روی برخی مسائل مبهم این اثر سترگ بردارد و در روحیه وحدت‌بخشی و ایران‌دوستی قومیت‌های این مرزوبوم نیز مثمرتر واقع شود. از سوی دیگر، با پرداختن به روایت‌های گورانی که خود آمیزه‌ای از روایت‌های مکتوب و شفاهی ایران باختری است، دریچه‌ای به سوی ادبیات تطبیقی و روایت‌شناسی داستان‌های پهلوانی گشوده می‌شود. بنابراین، در این پژوهش که به روش توصیفی-تحلیلی انجام می‌گیرد، در فصل نخست، مقدمه و کلیات پژوهش شامل: جایگاه شاهنامه در میان گُردان، گُرد در شاهنامه، سَرایندگان، سرچشمه‌ها و ساختار منظومه‌های پهلوانی گورانی، جغرافیای تاریخی-حماسی غرب کشور و... از نظر می‌گذرد. در فصل‌های دوم تا ششم، به ترتیب پنج روایت گورانی «داستان جمشید»، «هفت‌خان رستم»، «رستم و سهراب»، «شمقال و رستم» و «بهمن و فرامرز» معرفی، سپس روایت آن‌ها با گزارش شاهنامه و دیگر منابع مکتوب و شفاهی حماسی، سنجیده می‌شود. آنچه به‌عنوان حاصل و نتیجه پژوهش می‌توان گفت، این است که منظومه‌های پهلوانی گورانی، با این که تأثیر شاهنامه در شکل‌گیری آن‌ها انکارناشدنی است، ترجمه صرف نیستند و برخی خرده‌روایت‌های آن‌ها- با وجود ضعف ادبی در سنجش با حماسه ملی ایرانیان- اصیل و کهن است.

پژوهشگر

سید آرمان حسینی آباریکی

استادان راهنما

دکتر رحمان مشتاق‌مهر

دکتر احمد گلی

زمان: ۳۱ شهریور، ساعت ۱۱

مکان: تالار صائب تبریزی